

Jihočeský úsměv

**Sborník
dětských
literárních
prací**

2020

Jihočeský úsměv

Téma:

Pravda a lež

2020

pořadatelé:

**Jihočeský klub Obce spisovatelů
Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích
Jihočeský kraj**

11. ročník literární soutěže Jihočeský úsměv

Pár slov na okraj ...

Letošním ročníkem vstoupila literární soutěž Jihočeský úsměv, pořádaná Jihočeskou vědeckou knihovnou a Jihočeským klubem Obce spisovatelů, již do druhé desítky. Byla sice vyhlášená k 1. září tohoto roku, ale i jí se v dalším průběhu času dotkla ztížená situace kolem pandemie covidu 19. V prvních týdnech se dokonce zdálo, že snad budeme muset soutěž zrušit, protože přišlo jen pár příspěvků. Ale čím blíž k termínu uzávěrky koncem října příliv zasílaných literárních prací houstl. A téměř polovina všech obdržených básní a próz přišla doslova na poslední den.

Zapojili se nejen žáci z Jihočeského kraje, ale zdá se, že soutěž zaujala i chlapce a děvčata v jiných regionech, takže tentokrát o žebříček desítky vítězů soutěžili i mladí literáti z Klatov, Prahy, Opavy či Ostravy. A někteří i úspěšně. Věrná Jihočeskému úsměvu však zůstala celá řada škol, které se soutěže účastní pravidelně – ať už se jedná o základní školy či gymnázia. Jmenovala bych v této souvislosti zejména českobudějovická gymnázia Jírovcova, J. V. Jirsíka, Česko-anglické či Gymnázium Trhové Sviny a Písek. Ze základních škol lze uvést českobudějovické ZŠ Baarova, ZŠ Dukelská, ZŠ O. Nedbala, ZŠ L. Kuby, ZŠ Nerudova, ZŠ Pohůrecká, ZŠ Rudolfovska, ZŠ Máj II, ZŠ Šindlovy Dvory, školy z Rudolfova, Zlivi, Týna nad Vltavou se zvláště početnou účastí, Protivína, Veselí nad Lužnicí, Tábora nebo ZUŠ Piaristická v Českých Budějovicích.

Kromě pokusů o klasické povídky a veršované zpracování se v jednotlivých příspěvcích vyskytly i pohádky, ojediněle fantasy, ale nejčastěji úvaha, zamyšlení, eventuálně snaha o esej. Porota, složená z členů Jihočeského klubu Obce spisovatelů, posuzovala nejen styl, kvalitu a formu zpracování, ale i originalitu nápadu a osobitého pojetí zadaného tématu. Nesporně se našla řada takových prací, které zaujaly svým neobehraným pojetím, ale i dotažením zvoleného námětu do konce.

Pravdou je, že tentokrát nebylo v soutěžních pracích ani tolik pravopisných chyb, ale je třeba se ještě učit pracovat s jazykem, tvorbou vět a stavbou či naplněním jednotlivých žánrových útvarů. Navíc si dovolím připomenout, že účastníci by měli respektovat

zadané podmínky soutěže – ať už je to v počtu stránek rukopisu či v akceptování zadaného námětu. Tak se potom nemůže stát, že by kvalitní práce byla z výběru pro postup do finále vyřazena právě pro nesplnění daného tématu, které se každý rok mění.

Do finále se na základě sečtených bodů udělených jednotlivými porotci proboujvalo 35 autorů ve věku od 9 do 15 let a z různých míst kraje i republiky. Bylo náročné vybrat z nich desítku vítězů, a proto byly některé další ohodnocené práce navrženy ještě na udělení čestného uznání s diplomem.

Vlastně, když se vezme kolem a kolem – vítězi jsou všichni, kteří se do soutěže zapojili. Protože bez vás by nebyla ani soutěž, ani stupínek s deseti nejlepšími pracemi. Už vaše zapojení do literárního klání je samo o sobě báječným počinem. Věříme, že se nenecháte odradit tím, jestliže se vám tentokrát nepovedlo postoupit do vítězné desítky, a že to nevzdáte. Vždyť za rok to může být všechno úplně jinak ...

Hanka Hosnedlová
Jihočeský klub Obce spisovatelů

Jihočeský úsměv

2020

vítězné
práce

Pravda a Lež

*Když má někdo v hlavě lhaní,
většinou má špatné spaní.
Lepší je říct pravdu hned,
pak je spaní jako med.*

*Když chci zalhat tátovi,
hned mi řekne, že to ví,
ať mu povím pravdu včas,
pak mi může věřit zas.*

*Že se s pravdou dojde dále,
měli bychom vědět stále.
Kdo lže, ten se trochu stydí
a všichni to na něm vidí.*

Lucie Friedecká, 10 let

Pravda nebo lež? To je, oč tu běží

Začalo to jednou malinkatou lží. Jen úplně maličkou. A teď už pomalu nevím, co je realita a co ne. Ale povím vám to od začátku...

Šlo o to, kdo snědl všechny sušenky v krabici. Byly tak vynikající, ale řekla jsem, že to udělal brácha. Jakmile jsem to řekla, všimla jsem si, že bratr má v koutku úst drobký ze sušenek. Maminka mi každopádně uvěřila.

Pár dní nato se přihodilo něco zvláštního. Zapomněla jsem si napsat domácí úkol. Když se mě na něj paní učitelka zeptala, zalhala jsem, že jsem si ho psala u kamarádky a nechala ho u ní. Kamarádka pak zašátrala ve své tašce a vytáhla můj úkol. Ale já jsem ho přece nepsala. Nebo ano?

Napřed jsem byla zmatená, ale zmatek brzy vystřídalo nadšení. Mohla jsem si vymyslet cokoli a splnilo se mi to! Když jsem zalhala, že mám nejlepší štěňátko na světě, našla jsem ho, jak na mě doma čeká. Když jsem kamarádkám vyprávěla, že mám vlastního poníka, rovnou jsem je zavedla do stájí, kde mě vítal můj krásný poník. To bylo něco!

Ale pýcha předchází pád. Všechny kamarádky mě obdivovaly, ale bratr se na mě zlobil. Vyčítal mi: „Ty máš všechno, co si zamaneš, a mě si nikdo nevšímá! Jsi jen rozmazlená nána, která se stará jen o sebe. Nikdo jiný tě nezajímá.“

Odsekla jsem mu: „Proč bych se o tebe měla starat, ty nulo! Já jsem výjimečná, tak se nemusím starat o nikoho!“

Bratra zajímalo: „Jo? A v čem jsi teda tak výjimečná?“

Odpověděla jsem: „To ti nemohu, totiž nechci říct.“

Bratr jen obrátil oči v sloup a utrousil: „No jasně.“ Otočil se na patě a odcházel pryč.

Měla jsem strašný vztek, tak jsem na něj zavolala: „Počkej!“ Zastavil se a podíval se na mě. Všechno ve mně vřelo, ale s ledovým klidem jsem pronesla: „Tak když to tedy chceš vědět: Splní se mi všechno, co vyslovím. Ale tebe už mám až po krk. Nemám žádného bratra!“

Bratr se jen ušklíbl: „Tak kvůli tomu jsi tak výjimečná? Protože jsi rozmazlená a umíš lhát?“ Díval se na mě a pak se najednou rozplynul.

Zaraženě jsem se rozhlížela a hlasitě jsem ho volala nazpět. Ale přiběhla jen maminka a napomínala mě: „Co tady tak hulákáš? Jakého bratra voláš? Nikdy jsi přece žádného neměla.“ Když jsem začala brečet, ustaraně si mě prohlížela a vyptávala se: „Není ti nic? Nemáš teplotu? Nechceš si odpočinout?“

Byla jsem tak zmatená, že jsem si radši šla lehnout a v klidu přemýšlet. Zkoušela jsem bráchu oslovovat potichu, prosila jsem ho, aby se vrátil, ale nic se nestalo.

Druhý den jsem se na něj vyptávala jeho kamarádů, ale všichni na mě jen nechápavě koukali a tūkali si na čelo. Na moje žertíky prý nejsou zvědaví.

Tak teď nevím... O bratrovi nemluví, ale doufám, že pořád někde existuje. Zpětně mi dochází, že člověk dopředu neví, jaké následky mohou mít jeho lži a výmysly. Nebo mají pravdu ti ostatní a můj „bratr“ nikdy neexistoval?

Monika Kubíčková, 10 let

Pravda nebo lež

Někdy není úplně jisté, která je která. Když se dva lidi dívají pravdě z očí do očí, vidí každý z nich něco jiného – to, co vidět chce. Když mají dva lidi vyprávět pravdu o tom, co společně zažili, vypráví každý z nich úplně jiný příběh. A když je třetí člověk poslouchá, může si myslet, že jeden z nich lže. A přitom to vůbec nemusí být pravda.

Pravda jsou někdy jenom fakta, a na faktech je založený celý vesmír. Ale pravda je někdy jenom vlastní pocit, a na tom je založený jenom tvůj život. Když se tě někdo zeptá na tvůj pocit, můžeš si vybrat, jestli o něm řekneš pravdu, nebo lež. Ale když se tě někdo zeptá na fakta, je vždy lepší říct pravdu než lež, i když pravda někdy víc bolí. Pravdu moc lidí neříká, protože se bojí, že by se jim něco stalo. Nebo se bojí, že by se něco stalo těm, kterým lžou. Neví ale, že se nakonec něco stane všem. Protože objevit lež je horší, než objevit pravdu.

Nejhorší lež je taková, která se domluví dopředu. Říká se jí ale tajemství, protože je to mnohem hezčí slovo. Mít s někým tajemství totiž znamená něco si slíbit a udržet tajemství je správné. A tak nakonec každý někdy lže, jenom tomu říká jinak. A pravda je, že nejvíc většinou lže ten, který o sobě říká, že nelže nikdy.

Pravda a lež jsou jako den a noc, ale na rozdíl od nich se od sebe nedají moc rozlišit. Den a noc se spolu totiž potkají jen při východu a západu slunce. Pravda a lež jsou spolu pořád.

Karolína Bernardová, 10 let

Nikdy si nebud' tak jist!

„...a hrad byl vystavěn ve 13. století v gotickém slohu. Ovšem teď už ho v této podobě nenajdeme. Byl totiž roku 1584 přestavěn. Tomáši! V jakém slohu jsme mohli najít hrad ve 13. století?“ - „Ehm... no... jaká že byla otázka?“ Venku na chodbě zařinčel zvonek. „Dobrá, příští hodinu mi odevzdáš referát na téma hrad Houska. Konec hodiny.“ Učitelka vyšla ze třídy.

„To jsi to schytil. Dával jsi pozor alespoň, když mluvila o tom pekle?“ zeptal se Ondra vykuleného Tomáše. „Prosím?“ - „No, hrad Houska je známý bránou do pekel.“ - „Ale, to není pravda, pohádka pro děti,“ prohodil Tomáš cestou ze třídy. Kráčeli po schodech ze školní brány. „Hele, sám se na ten hrad Houska osobně půjdu podívat a dokážu ti, že věříš pohádkám. A stejně takový název, co to je?“ Ondra se nedal a myslel si své: „Dobře, půjdu s tebou, abych ti pomohl s tím referátem, ale abys mi něco zrovna ty dokazoval, tak to ne. Takže zítra před domem, v 8:00.“ Tomáš chtěl ještě něco namítnout, ale rozmyslel si to. Jednoduchým gestem se rozloučili a každý se vydal svou cestou.

Ráno kluci vyrazili na vlak. „Máma mi nedala peníze. Kdo koupí jízdenky?“ zeptal se Tomáš. „No, kdo asi,“ zamumlal si sám pro sebe Ondra, protože věděl, že Tomášova máma je na něj sama a nemá moc peněz nazbyt. Došel k nejbližší pokladně a koupil dvě jízdenky. „Nástupiště druhé, jede nám to za pět minut, musíme chvátnout.“ Rozběhli se ke druhému nástupišti, běželi, co jim nohy stačily. Vyběhli schody. Vlak měl odjíždět každou chvilkou. Průvodčí se chystal mávnout, když vtom si jich všiml a nechal je ještě nastoupit.

Zadýchaný Tomáš dával svůj batoh nad sedadla. Ondra byl začtený do průvodce, který si vzal s sebou. „Průvodce hradem Houska? Píší tam něco o pekle?“ zeptal se Tomáš s posměšným úsměvem. Ondra jen zakroutil hlavou, což ovšem nebyla odpověď na Tomášovu narážku, ale jen pouhé vzdechnutí. Konečně vystoupili: „Jak dlouho teď půjdeme?“ zeptal se Ondra Tomáše, držícího mapu. „No, jestli se v tom dobře vyznám a já myslím, že teda jo,“ Ondra si odfrkl, „tak musíme jít...“ Více už Tomáš neřekl, protože mu Ondra vzal mapu z rukou. „Tak – teď jsme tady – takže musíme jít tudy –

ale ne – teď musíme jít po téhle lesní cestě a půjdeme tři a půl kilometru.“ Zadíval se na Tomáše. Vypadal odhodlaně. Ondra ho ale znal a viděl, že se mu na tváři objevil náznak lenosti. Vyrázili. „Měl sis vzít lepší boty,“ řekl Tomášovi Ondra s úsměvem na tváři. „Tak snad se budou líbit alespoň čertovi,“ zažertoval Tomáš.

Za stromy se tyčil hrad. „Je docela velký!“ - „No, co jsi čekal?“ Vydali se k obří stavbě, která už sama o sobě dýchala dějinami. „Mám hlad, nemůžeme si sednout?“ Tomáš vzdychl. Přece jen za sebou měli kus cesty. „Támhle na nádvoří je lavička.“ Tomáš přidal do kroku. Ondra musel běžet, aby mu stačil. Sedli si a hned vytáhli svačiny. „Hm, řeknu ti, nevím, jestli to byl dobrý nápad sem jet, ale ta svačina to vynahradila,“ řekl Tomáš, který spokojeně kousal do chleba. Ondra si zbytek své svačiny se smíchem uklidil a náhle se zvedl. „Jdeme obhlédnout hrad a ty si vytáhni tužku a pero, aby sis všechno zapsal.“ - „Nechvátej tak!“ Tomáš si teď balil svačinu, přičemž se snažil vylovit z batohu zápisník a propisku.

Po pěti minutách vyrázili na obhlídku. Ondra ještě Tomášovi vrazil do rukou průvodce a sám popisoval celý hrad. „Odkud to všechno víš?“ Pokračovali dál, až vyšli z hradu. „Vidíš? Žádný peklo tu není.“ Bylo tam nějak až podivně prázdná a divná také bylo, že Ondra přestal mluvit. Před nimi se otevřel pohled do jeskyně. „No, konečně něco zajímavého,“ řekl Tomáš a vytáhl baterku. Ondra nic nenamítal a sedl si před jeskyni. Tomáš do ní vešel a rozsvítil baterku. Samé kamení a hlavně ticho. Postupoval dál a čím dál byl, tím více se cítil nejistý. Zasluchl zvuk. Tomáš stál jako přibitý. Něco jako světlo ohně se mihlo na zdi. A opět zvuk a světlo. Tentokrát to ale neustávalo. Popošel o krok dál. Na osvětlené zdi se teď objevila silueta a vypadala jako velká hlava se špičatými výrůstky po stranách a ostře řezaným nosem. Tomáš na zeď jen vyjeveně zíral a jeho hrdinství bylo tamtam. Teď se díval do tváře opravdovému čertovi. Tomášovi se rozplynul skutečný svět před očima a podlomila se mu kolena. Pak už o sobě nevěděl.

„Tomáši?“ Tomáš uviděl Ondru s baterkou v ruce. „Už nikdy si nebudu hrát na hrdinu,“ vysoukal ze sebe Tomáš. „Jo, to je teď sice super a doufám, že se toho budeš držet, ale mě by spíš zajímalo, proč tu ležíš, když už tam na tebe půl hodiny čekám.“ Ondra zvedl zkoprnělého Tomáše ze země. „No, já nevím. Asi jsem omdlel.“ - „Tak teď pojď na čerstvý vzduch, musíme zpátky na vlak.“

„Vzpomínám si, že tam byla osoba připomínající čerta a říkala mi, ať si nehraju na hrdinu.“ - „Aha, tak takhle to bylo. No, tak ses alespoň poučil,“ řekl Ondra cestou zpět. „Ale peklo neexistuje. A navíc já...“ začal se vyťahovat Tomáš. Ondra se na něj jen vyčítavě podíval. „Nemůžeš to dokázat.“ „Ale já vím, že to byl jen přelud. Tak těch pohádek nech.“ Ondra jen obrátil oči v sloup. Tomáš se tomu v duchu sice smál, ale že peklo neexistuje, to se nahlas říci neodvážil. Sám si už tak jistý nebyl.

Anna Borovanská, 11 let

Jak se pravda setkala se Lží

Jednoho dne se potkaly Pravda se Lží.

Začaly se dohadovat, jestli je pravda opravdu vždy prospěšná a jestli třeba lež není někdy pro lidi příjemnější a milejší. Pravda hned na to řekla: „Já jsem čistá a ta dobrá. Ty jsi špinavá a špatná.“ Lež na to praví: „Aby člověk byl opravdu šťastný, někdy zalhat musí.“ - „Kdepak, nesmí, nikdy!“ zvolala Pravda.

Ještě chvíli se takto hádaly, když v tu chvíli spatřily dva mládence, kteří se dvořili jedné dívce. Řekly si, že každá vstoupí do jednoho mládence a uvidí se.

Mládenec, do kterého vstoupila Pravda, řekl dívce: „Jsi moc krásná, ale také marnotratná, rozmazlená a namyšlená na svou krásu.“ Dívka zůstala po této větě stát jako opařená. Mládenec, ve kterém byla Lež, pravil: „Jsi ta nejkrásnější a nejúžasnější bytost na planetě a není v tobě ani kapka špatnosti, jsi krásná jako obrázek a moudrá jako liška.“ Toto lichocení se dívce líbilo. Pravda se však nechtěla vzdát a „její“ mládenec vyhrkl: „Ale i tak tě mám rád!“

Dívce se zalíbilo, jak je pravdomluvný a chce ji i s chybami, a tak odešla s ním. „Vidíš“ povídá Pravda. „Každý mě ocení.“ - „Jen počkej,“ říká Lež. „Do roka se zde sejdeme zase.“

A opravdu, do roka a do dne se zde setkaly, ale co neviděly! Dívka byla s úplně cizím chlapcem, jelikož ji už nebavilo poslouchat někdy nepříjemnou pravdu, a chlapce, co jen lže, taky nechtěla. Pravda tedy uznala, že někdy je opravdu nepříjemná a Lež zase smířlivě pravila: „A mě nikdo nechce nastálo.“ Obě si tedy řekly, že mají v životě lidí své místo.

Daniel Sláma, 12 let

Pravda a lež

Kdo se nikdy nesetkal se lží, nebo sám nelhal, tak lže. Každému z nás byla lež i pravda dána do náručí již při narození. Jsou to takové dvě dámy, které nás od dětství až do smrti provází naším životem a leckdy nám jej pořádně zamotají a zkomplikují. Obě se umí dokonale postarat o naši náladu, o naše svědomí, o radost i deprese.

Já osobně nemám rád lhaní a snažím se mu vyhýbat, i když upřímně bych ruku do ohně za sebe nedal, že jsem nikdy nelhal. Zamýšlím se nad tím, proč vlastně lžeme. Nejspíše proto, abychom unikli nějakému trestu. Napadá mě možná i varianta, že někdo lže proto, aby dosáhl nějakého prospěchu, i když nevím, co na to říká jeho svědomí. Ale to už je věc jiná.

Opakem lži je pravda. Pravdomluvného člověka vnímáme jako člověka čestného s dobrým charakterem. Musí to být ale pravda upřímná a jemně řečená. Samozřejmě, že se dá pravda říct i ošklivě a tak, aby ublížila. Člověk takovou pravdu říká, aby ublížila a byla krutá, v nás přeci vzbuzuje nedůvěru a nesympatie. Je to jako u lháře.

Ani lež není jen ošklivá. Umíme lhát i milosrdně, a to v případě, že víme, že právě pravda by našemu blízkému mohla ublížit. Musíme si být ale jisti, že tato lež nebude nikdy odhalena, protože pak by mohla ublížit dvakrát.

Jan Werich zpívá ve své písni – Je to pravda odvěká, že šaty dělají člověka... V těchto slovech se nachází velká pravda, ale zároveň je v nich skryta lež. Pravda spočívá v tom, že když je člověk společensky slušně oblečen, můžeme mít hned o něm představu, že je lepšího společenského postavení. Může to být ale lež, protože ve skutečnosti to je chudák, který od někoho dostane darem šaty, které již v jiných situacích nevyužije.

Tedy s pravdou i se lží se setkáváme všichni každý den. Různé pravdy a lži denně slýcháváme z rádií a televizí, nebo je čteme v novinách či na internetu. Jak se v tom má člověk vyznat? Co je pravda a co lež? Například v dnešní koronavirové době se už v té záplavě informací nevyznám. U člověka to vzbuzuje nedůvěru a pochybnosti.

Pokud se musíme rozhodnout pro pravdu nebo lež, měli bychom použít zdravý selský rozum. Nejlepší rozhodnutí bude takové,

ze kterého nebudeme mít špatné svědomí, i když je mi jasné, že ne vždy se to podaří.

Já osobně se snažím, pokud to jde, nelhat. Lhaní mi přijde nefér a nechtěl bych svým blízkým ubližovat a ztratit u nich důvěru, kterou ve mne mají. Stejně tak bych si nepřál, aby mi lidé, které v mém životě znám a poznám, lhali. Ale pro milosrdnou lež mám pochopení.

Jakub Dvořák, 12 let

Příběh z Měsíce

Královna Isabel přecházela sem a tam po trůnním sále a pozorovala město. Bylo tam tolik krásných lidí, až zrak přecházel. Avšak královna věděla své. Za vši tou krásou stálo měsíční kouzlo. Od té doby, co před dvaadvaceti lety pozemšťané v čele s jejími rodiči osídlili Měsíc, se nadání, které si při tom osvojili, značně zdokonalilo. Vše, co viděla, byla lež.

„Vaše Veličenstvo,“ ozval se jeden z královských čarodějů, „je vše v pořádku?“ - „Jistě,“ odpověděla Isabel. Ale nebylo tomu tak. Už dlouho se všem snažila říct pravdu - o čarodějích i měsíčním kouzlu. Byla to pravda, kterou ona sama neznala, i když byla královna. Vláda před ní něco tajila a ona byla pevně rozhodnutá zjistit, co.

„Má královno, musíte sepsat to oznámení pro vnější sektory,“ oznámil hlavní čaroděj Park. „Sepíši ho ve své komnatě.“

Toho večera díky měsíčnímu kouzlu na sebe vzala podobu jednoho ze členů vlády a vydala se do podzemních tunelů. Tam chodit nesměla, a proto to bylo dokonalé místo pro ukrytí tajemství. Vstoupila do šachty a vydala se směrem k paláci. Na konci tunelu uviděla ocelové dveře. Zkusila je otevřít, když tu najednou, jako z čistého nebe, se za ní objevil Park.

„Čaroději Parku, je mi ctí.“ - „No, to by mělo, vy bezvýznamný červe. Nejste nic lepšího než podřadný občan naší krásné země. Co tady vůbec děláte, Stavrosi?“

Isabel byla znechucena. K ní byl vždy milý a ona si myslela, že se tak chová ke každému. A přitom byl chladný jako kus ledu. „Šel jsem to tam zkontrolovat.“ - „Já také, jsou tam nějaká vylepšení a nerad bych, aby se o tom dozvěděla královna.“ - „Samozřejmě.“ - „Tak jdeme dovnitř.“

Isabel zkoprněla. Čekala úplně vše, ale armádu ne. Vojáci nebyli lidé, ale nestvůry. „Jak jsem řekl, provedli jsme pár vylepšení,“ řekl Park nevzrušeně. „Ano, to jste zmínil. Víte, trochu mě trápí, že královně lžeme, vám to nevadí?“

„Královna je mi ukradená, je loutka. Stejně udělá vše, co jí poradím. Já se měl stát králem, proto si svůj trůn dobydu a pak i celou Zemi. Ale napřed se zbavím královny. Brzy.“

Isabel pochopila. Musí jednat co nejrychleji, jinak jsou všichni ztraceni. Druhý den Isabel začala spřádat plány. Musela najít někoho, kdo by ji bezpečně spojil se Zemí. Zamyslela se. Kdo nesouhlasí s vládou Měsíce a zároveň umí s počítači? O pár hodin později už probíhala ulice a hledala dům, ve kterém bydlela jedna z nejtalentovanějších programátorek, jakou kdy viděla. Amica Lengová byla ohromně milé děvče a s počítači to vážně uměla.

Když vstoupila do obchodu, uvítala ji přívětivá Amičina tvář a cinknutí zvonku nade dveřmi. „Dobrý den, co pro vás mohu udělat?“ zeptala se přívětivě Amica. Očividně ji nepoznala a právě v to Isabel doufala. „Dobrý den, vlastně mám na vás jednu otázku. Dle její odpovědi se rozhodnu, zda využiji vaše služby.“ - „No, dobrá, tak se ptejte.“ - „Jaký názor máte na naši vládu, ale upřímně.“ - „Naše vláda je samozřejmě úžasná a královna je ta nejhodnější, jakou jsme mohli mít.“

„To je hezké, že si toto myslíte, ale já stála o váš upřímný názor,“ připomněla jí Isabel. „Fajn, naše vláda je ohromně krutá,“ odpověděla Amica popravdě. „Tak v tom případě vaše služby mileráda využiji. Potřebuji se tajně spojit s pozemními vůdci a vypnout program na ochranu Měsíce.“ - „Dobře,“ odpověděla Amica.

„Jsem připravená,“ ohlásila Amica a Isabel si přisedla. „Jenom to zapněte a já zařídím zbytek,“ řekla Isabel. Přístroje se rozbzučely a na obrazovce se objevil evropský premiér Don. „Dobrý den, premiére Done, já jsem královna Isabel z Měsíce a potřebuji vaši pomoc,“ řekla Isabel a doufala, že jí bude věřit. „Dobrý den, královno, s čím byste potřebovala pomoci?“ - „Potřebuji, abyste nás napadli. Mám důvodné podezření, že má vláda v nejbližší době připravuje útok na Zemi, a to samozřejmě bez mého vědomí. Nemám důkaz, a když vláda zjistí, že něco vím, odstraní mě. Proto nás musíte napadnout, a tím odhalit armádu. Co nejrychleji.“ - „Rozumím. Skontaktuji ostatní země a za několik hodin jsme u vás.“

Z několika hodin se vyklubalo patnáct. A najednou se ozvaly rány. Útok začal.

„Čaroději Parku, útočí na nás. Co budeme dělat?“ Isabel se snažila hrát nevědomou. „Vyšlete armádu mutantů, čaroději Parku,“ ozval se jeden z rádců.

„Ticho!“ okřikl ho Park. „Pozdě, Parku, pravda je venku a přítomná šlechta vše dosvědčí. Radši to vzdejte,“ se škodolibým úsměvem zvolala královna. „Dobře, přiznávám.“

Díky čarodějově přiznání a objevení armády v podzemí byl Park odsouzen k doživotí a oficiálně propuštěn z úřadu. Vzhledem k tomu, že Isabel chtěla být spravedlivá, rozhodla se, že odstoupí ze své funkce spolu se svými rádci. Chtěla, aby si lid své vládce volil sám. Lid se jí odvděčil za její spravedlnost, odvahu a pravdomluvnost tím, že ji volil opakovaně po dlouhou řadu let. Pro budoucí vládce byla vzorem. Díky ní se všichni stali lepšími lidmi. Žádný občan Měsíce už nikdy neměl důvod pochybovat o vládě.

Karolína Marešová, 13 let

Kdesi na okraji reality ...

Pravda pozorovala, jak stříbrná kapka vody pomalu stéká po chladném kameni. Nakonec zůstala líně viset na špičce krápníku. Pravda na ni nezaujatě hleděla a čekala, až se kapka uráčí odlepit od stropu a rozvíří moře chaosu, v němž se topil svět. Koutkem oka pozorovala Mír, který seděl zády ke stěně na druhé straně jezírka a s nepřítomným výrazem se trefoval kamínkem do protějšího kouta jeskyně.

Zrovna když kapka spadla a Pravda se chystala najít si nový předmět nezájmu, rozvířil se povrch jezírka, které bylo oknem a zároveň jakýmsi dveřmi na náš svět. Z jeho hlubin se protáhlo Štěstí, přešlo ke stěně a unaveně si sedlo vedle Pravdy. Pak kývlo na pozdrav Míru. Ten na něj bez výrazu pohlédl, a pak zas věnoval pozornost kamínkům.

Štěstí si povzdechlo. „Kam jen ten svět spěje. Už to nezvládám. Tam dole mě už skoro nepotřebují. Asi brzy skončím stejně jako vy dva...“

Pravda se na něj smutně usmála. „Nestěžuj si, Tebe lidé alespoň chtějí a váží si tě. O mě by sice mnozí stáli, ale téměř nikdo už neví, co jsem doopravdy zač. A podívej se na Mír. Nepromluvil už neskutečně dlouho. Začíná mi dělat starosti. Je ho na světě už tak málo, že se začíná vytrácet...“

Oba se mlčky zadívali jeho směrem.

Po chvíli Pravda upřela pohled na Štěstí. „A jak se mají ostatní? Daří se jim aspoň líp než nám?“

„Nijak zvlášť. Strach je na tom jako vždycky. Je tak nějak všude, místy téměř chybí, někde je ho zase příliš. Nenávisti je mezi lidmi tolik, že už s ní skoro nejde mluvit, kdykoli se o to někdo pokusí, začne se chlubit a odmítá změnit téma na něco jiného. Lež tě pozdravuje a omlouvá se, že nemůže skočit na kus řeči jako dřív. Má příliš mnoho práce. Všichni touží, aby se zas vrátila rovnováha. Včetně mě. Nezbyvá než doufat.“

V jeskyni na okraji reality sedí tři zvláštní bytosti. Jedna je krásná, nebezpečná a jasná až to bolí, další je něžná a zranitelná, křehčí než třpytivý střípek skla, poslední nepolapitelná, mihotavá,

plná zlaté záře. Sedí a čekají, až tu pro ně bude zase místo. Ale to, jak dlouho budou muset čekat, nezáleží na nich. Záleží to jen na nás.

Alena Koutecká, 13 let

Pravda a lež

Pravda. Obecný fakt. Něco reálného. Naproti tomu stojí lež, pod kterou si každý představí něco negativního. Ale, jak je to s těmito slovy doopravdy?

Pravdomluvný člověk je správný člověk. Vnímáme to tak automaticky, bez přemýšlení. Od malička je nám vtoukáváno do hlavy, ať říkáme jen a jen pravdu. Jenže, co je to vlastně pravda? Co je to fakt? Je to informace, které věří většina společnosti v danou chvíli, dokud ji nevyvrátí. Vesmír se prozkoumával od nepaměti, ale novější a novější vědci vyvrací ta starší tvrzení, čímž mění pravdu. Děti před sto lety se učily jiná fakta než děti dnešní. Pravda je tedy stále relativní pojem, nedá se chytit a napevno připoutat. Mění se každým dnem, každou minutou.

Znamená to, že na každé pravdě může být i trochu lži? Možná ano. Jestliže sním kamarádovi chleba a řeknu mu, že jsem ho nesnědla, běžně smýšlející bytost by uznala tento výrok jako lživý. Avšak já si mohu říct, že jsem chléb opravdu nesnědla, nýbrž spolykala. Lhala jsem, nebo ne? A jak může být celý systém spravedlnosti postaven na větách a svědčích, když neexistuje žádná „nadvěc“, která by řekla, co je skutečné? Jak se dá žít ve světě, kde se dá každým pootočením puclíku vytvořit úplně nová skládačka taktéž do sebe zapadající?

Existuje činnost, kterou bych pojmenovala „obcházení pravdy“. Znamená to, že při vyřčení otázky nevyslovíme přímo drsnou skutečnost, ale jen skutečnost jinou, která tázajícího dostatečně nasytí. Nemůžeme říct, že lžeme, ale jen zastíráme pravdu, kterou nechceme, aby dotyčný slyšel. Dělá z nás tento styl komunikace lháře? Pravděpodobně záleží na váze dopadů, které naše obcházení způsobí.

Lež. Lež má krátké nohy a daleko se nedostane. Boží mlýny melou pomalu, ale jistě. Popírání pravdy. Už jen to slovo v nás budí něco odporného. Proč bychom měli lhát? Každý má hned několik důvodů. Nejčastějším motivem lži bývá ochrana sebe sama. Víme, že kdybychom přiznali pravdu, neminul by nás trest. Druhá, většinou méně populární možnost, je ochrana ostatních. Příkladem může být zatajení dítěti, že se v jeho jídle nachází rozmixované vitaminy.

Rodiče vědí, že by je samotné dítě nesnědlo, ale zároveň jsou seznámeni s tím, jak moc je potřebuje. Jiným typem mohou být „dočasné lži“, může se jednat o tajeň narozeninového překvapení, zásnub...

Znamená to ale, že musí být lež vždy škodlivá? I kdybychom brali na vědomí jen lež na svoji vlastní ochranu, někdy ani netušíme, jak moc může ovlivnit ostatní. Jestliže dostaneme na základní škole opakovaně pětku z matematiky a doma místo přiznání zvolíme cestu lhaní, ušetříme tím i maminčiny nervy. Jak? Místo toho, aby se strachovala s budoucností svého milovaného neschopného dítěte, může si s klidem na duši číst svou oblíbenou knihu, bez jediné starosti se zařizováním odpoledního doučování. A co teprve, když se zatají něco mnohem většího...

Přesto se říká, že viníka nikdy nemine trest. V tomto případě mají značný vliv na smýšlení pohádky a dopředu napsané reality obecně – připravují nás na „spravedlivý“ život s dobrým koncem. Jenže, pokud jsme si už dříve označili pravdu za relativní pojem, znamená to snad, že se pokaždé najde viník, který unikne bez povšimnutí? A i kdyby většina komunity uznávala jednoho jako toho pravdomluvného, každý je nějakým způsobem ovlivnitelný tak, aby se přiklonil na druhou stranu. Občas stačí zacinkat měšcem a i na „absolutní“ lži se najdou zrnka pravd, které dohromady dokáží lháře očistit.

Co si tedy z této úvahy vzít? Možná, že jsem právě v sedmi odstavcích popsala ohrané pravdy o pravdě, ale myslím si, že není nikdy na škodu si je zrekapitulovat (speciálně, pokud se chystáte k soudu). Spravedlnost není nikdy spravedlivá a není ani v lidských silách, aby byla. Kdyby měl každý na všechno stejný názor, nemohla bych napsat tuto úvahu, a to by bylo smutné. No, nemám pravdu?

Alexandra Hamplová, 14 let

Lež

*A malé děti
Spousty malých dětí
Utíkají dolů
Do hlubin plných smetí*

*A staré ženské
Hromádky obnošených kůží
Kostí a nevkusných šatů
Každá postrádá muže*

*Kam zmizí pravda lidská
Která je přece tolik marťanská
Jako poplašné zprávy
A utrpení všechna*

*Propast plná smetí
Dno
Dno plné zánětů a pachu krve
Dno a komedie
Peklo*

*Říká se, že peníze jsou špinavé
Ale kdo je zašpinil
Kdo je utvořil
A kdo je zneužil*

*Pravda, lež má krátké nohy
Ale kdo by mlátil mrzáka*

Josef Barták, 14 let

Jihočeský úsměv

2020

další
vybrané
práce

Pravda a lež

Co bychom měli říkat? Pravdu, nebo lež?

Pravdu můžeme přirovnat ke krásnému dni. Moje krásné dny: Slunce září, je léto, jdu do bazénu, lížu zmrzlinu a hlavně se nenudím. Slunce svítí, je zima, padá sníh, dělám andělíčky a piju čaj. Slunce je pod mrakem, je jaro, jdu na procházku, poslouchám zpívající ptáčky a hraju si s bráškou. Sněží, je zima, poslouchám hudbu, tancuju, zpívám a bavím se. Je podzim, kreslím si, tancuju a píšu si s kamarády. Slunce se schovalo pod oblaky, je léto, piju ledovou tříšť, plavu, dávám si zmrzlinu, volám si s kamarády a hraju si na módní přehlídku. Slunce svítí, je podzim, běhám po chodníku mezi barevným listím, sbírám barevné listy, stavím panáčky z listí, hraju si s bráškou na špióny a na babu. Je jaro, poslouchám hudbu, tančím, zpívám, kreslím, hraju si s bráškou, koukám na pohádky a čtu knihu. Je nám hezky a myslíme si, že se nic nemůže pokazit. Nic nás netrápí. Pravda je pěkná. Když máš rád tanec, tak tancuj. Když rád zpíváš, tak zpívej. Dělej to, co máš rád. Dneska je super den. Žádné lži, jenom pravda. Jdi do svého oblíbeného parku. Třeba si koupíš sladkosti bez povolení. Zeptají se tě: „Co sis koupil?“ Řekni pravdu. Taková je pravda. Nelži, říkej jenom pravdu! Žijeme pravdou, ne lží.

Lež můžeme přirovnat k bouřce, k dešti nebo k ošklivému dnu. Moje ošklivé dny: Je bouřka, je podzim, nudím se, povídám si a uklidím si pokoj. Sice je hezky, je léto, jezdím na skateboardu, ale spadnu, teče mi z kolena krev a brečím. Je podzim, jedeme na kole, na cestě je hodně ostrých kamenů a spadne mi řetěz, od řetězu si umažu ruce. Je jaro, spadnu do kopřiv a poliju se vodou. Je léto, pořežu se, nemůžu najít ovladač a ztratila jsem gumu. Nemáme dobrou náladu. Nemůžeme dělat to, co nás baví. Lež je jako nena laděná kytara, jako vrzající dveře, rozbitý mobil nebo spadlá zmrzlina. Prostě pohroma!

Třeba omylem rozbijete vázu a zeptají se: „Udělal jsi to?“ Řekni pravdu, jinak z toho budeš mít větší průšvih. Přestaň lhát. Řekni pravdu, bude ti líp, očistíš si mysl. Navíc, pokud jste lhali, nemáte

čisté svědomí. Můžete to napravit sami, než na to někdo přijde. Když jste lhali, vyjde to najevo. Lež vyjde vždy najevo. Po dešti vždy uschne.

Pravda je mnohem lepší než lež!

Deniska Černá, 9 let

Kamarádi si nelžou!

Jednoho dne se malá holka jménem Mery vydala k babičce a dědovi na jejich ranč. Mery už od dětství milovala koně, byli pro ni všechno. Když jí rodiče oznámili, že jede na ranč, byla radostí bez sebe. Okamžitě si začala balit kufry a brala si s sebou jen ty nejdůležitější věci, všechny byly s koňskou tematikou. Když došla na ranč, objala babičku a dědu a běžela se podívat do stáje, kde na ni čekal její kůň Blesk. Mery Bleska milovala. U prarodičů neměla žádné kamarády, byla celkem osamělá, ale Bleska měla pořád při sobě. Jednou babička donesla Mery časopis, ve kterém stálo: Ahojte, jste ještě děti a milujete koně? Pokud ano, tak jste přímo ty osoby, které hledáme! Máme pro vás soutěž, která se jmenuje Trofej malého parkuristy. Soutěž spočívá v tom, že si dovedete své koně a přeskáčete na nich parkurovou dráhu. Věk 10+. Budeme se na Vás těšit. Více informací na www.preskocto.cz.

Mery hned začala skákat radostí. O tomhle vždycky snila. Snila o tom, že se dostane na nějakou soutěž se svým koníkem Bleskem. Když se přestala tolik radovat, tak jí došlo, že nemá žádného trenéra. Babička se jí nabídla, že má známou, která pracuje u nich na ranči jako trenérka, a že se jí může zeptat, jestli by Mery s Bleskem netrénovala. Babička šla ihned zavolat. Když babička zavěsila, oznámila Mery, že ji trenérka jménem Helena bude trénovat a že začnou hned zítra ráno okolo osmé hodiny. Mery měla pocit, že praskne radostí a moc babičce děkovala.

Vtom uslyšela dědu, jak na ní volá: „Mery, pojd' se navečeřet.“ Mery okamžitě přiběhla a usedla za stůl. Celou večeři dědovi vyprávěla všechno o soutěži. Po večeři si šla lehnout do voňavé postele a popřála oběma prarodičům dobrou noc. Ráno, kolem sedmé hodiny, Mery vzbudilo kokrhání kohouta. Nejprve chtěla ještě spát, ale pak jí došlo, že za hodinu má první trénink. Rychle vyskočila z postele a běžela se nasnídat. Dole na ni čekala babička s nachystanou snídaní. Měla lívance s několika druhy marmelád. Mery do sebe snídání rychle naházela a utíkala se převlíknout. Když měla splněny všechny povinnosti a blížila se osmá hodina, vyběhla ven a šla do stájí osedlat Bleska.

„Vezmi si to udidlo do tlamy,” řekla Mery Bleskovi, když si ho nechtěl nechat nasadit. „Tak, je hodný kluk.” Když osedlala Bleska, vyšli spolu ven ze stájí a mířili směrem k jízdárně, kde na ně čekala trenérka Helena.

„Dobrý den, vy budete asi Helena, že?”

„Ahoj, ano, jsem Helena a budu tě trénovat.”

„Super!” řekla Mery.

„Máš hezkého koně, jak se jmenuje?” zeptala se Helena.

„Jmenuje se Blesk,” odpověděla Mery.

Po skončení rozhovoru si Mery sedla do sedla, Helena otevřela bránu a daly se do práce. Helena už předtím nachystala překážky, ale než Mery s Bleskem začali skákat, museli se rozjezdit. „Tak, to by stačilo, můžete jít na tu malou překážku támhle vlevo,” řekla Helena.

Helena Mery stále zvyšovala a zvyšovala překážky. Když to Mery s Bleskem úspěšně zvládli, mohli se vydat na celou parkurovou dráhu, která byla hodně podobná té, na které budou mladí účastníci závodit. Po skončení tréninku si šla Mery odsedlat Bleska, když vtom ji zarazila neznámá dívka.

„Ahoj, jmenuji se Alice. Chtěla jsem ti říct, že jsi jela opravdu skvěle,” pozdravila a polichotila dívka Mery. „Ahoj, já jsem Mery a děkuji ti.”

„Nechceš si se mnou popovídat?” zeptala se Mery Alice. „Ale budeme muset ve stájích, protože musím odsedlat Bleska.”

„Jo, ráda,” řekla Alice. „Blesk je krásné jméno a on sám o sobě je moc hezký,” lichotila Alice Mery dále. Ve stáji vedly dívky velice příjemný rozhovor, ale pak se pro jednu z nich začal zhoršovat.

„Proč vlastně trénujete, chcete na nějaký závod?” zeptala se Alice.

„No, trénovali bychom tak či tak, ale ano, chceme na závod,” odpověděla Mery.

„Aha, a na jaký?” chtěla vědět Alice.

„Na Trofej malého parkuristy. Hodně se tam těším!”

„To věřím.” řekla Alice.

„A ty se chystáš na nějaký závod?” zeptala se Mery Alice.

„Ano, na ten samý co ty,” odpověděla Alice a tak, aby si toho nikdo nevšiml, svírala ruce v pěst.

„Tak to je super, že tam budeme spolu,“ zaradovala se Mery.

„Jo, to bude. Musím už jít, tak ahoj,“ rozloučila se Alice narychlo.

Každý den Mery trénovala a trénovala. Chtěla být na závod dobrá a nechtěla si udělat ostudu. Dny rychle ubíhaly, Mery s Bleskem se zlepšovali a najednou tu byl den závodu. Když přijeli na soutěž, jako první šla Mery Bleska ustájit a poté se šla podívat na parkurovou dráhu. Hned vzápětí slyšela Mery vedoucího soutěže, že si všichni mají jít připravit koně a převléknout se do závodního oděvu. Mery okamžitě uposlechla a šla se připravit. Umyla, vyhřeblovala a osedlala si Bleska, a pak se šla do svého pokoje převléknout. Když vtom se stala hrozná věc. K Bleskovi do stáje přišla Alice, měla s sebou rádio s hlasitou hudbou, otevřela stáj a pustila rádio na plné pecky. Blesk se vylekal a utekl. Alice rychle odešla z místa činu a dělala, jako by se nic nestalo. Když přišla Mery do stájí a uviděla, že Blesk tam není, vydala se co nejrychleji za Helenou, aby jí pověděla, co se stalo. Domluvily se, že Helena se všech zeptá, jestli Bleska neviděli, a Mery si půjčí Helenina koně Arona a vydá se Bleska hledat. Mery měla štěstí, že na závodě měla jet jako poslední, ale i tak cítila, že ji tlačí čas.

Jela, co nejrychleji uměla, ale minuty rychle ubíhaly. Od jejího odjezdu z ranče a začátku soutěže uběhla už půlhodina a Mery Bleska pořád neuměla najít. Vyjela na kopec, když vtom Bleska uviděla. Když k němu dojela, cítila, jak je celý vyplašený. Pohládila ho, uklidnila a společně všichni tři, Mery, Blesk a Aron, vyrazili zpátky na ranč. Mery není úplně obyčejná dívka, trošku rozumí koním, umí s nimi i mluvit, a tak se od Bleska dozvěděla, co mu Alice provedla. Ve chvíli, kdy dorazili na ranč, byla Mery právě na řadě. A tak se s Bleskem pustili do závodu. Dráhu společně přeskákali perfektně, a to natolik, že Trofej malého parkuristy vyhráli. Mery měla obrovskou radost, ale pořád jí nebylo jasné, proč to Alice udělala, a tak se jí šla zeptat.

„Ahoj, Alice, proč jsi vylekala Bleska a on kvůli tobě utekl?“ zeptala se Mery.

„Já nic neudělala,“ bránila se Alice.

„Já vím, že jsi to byla ty. Nikdy by mě nenapadlo, že bys to mohla udělat. Ale jak se říká, pod lampou bývá největší tma,“ řekla Mery.

„No dobře, byla jsem to já,” přiznala se nakonec Alice.

„Ale proč?” zajímalo Mery.

„Protože jsem věděla, že jsi nejlepší, a já jsem moc chtěla vyhrát. Kdyby jsi tam nebyla, měla bych větší šanci na výhru,” odpověděla Alice.

„No, to se ale mohlo řešit jinak. Opravdu jsi mě zklamala,” řekla smutně Mery a odešla.

A tak skončilo dívčí kamarádství. A proto bychom neměli věřit každému, koho potkáme.

Sofie Gebauerová, 10 let

Pravda a Lež

Žily byly dvě dámy. Ta první se pyšnila jménem Pravda a ta druhá se jmenovala Lež. Pravda většinou lidem usnadňovala život, zatímco Lež lidem život spíše zhoršovala. Dnes si povíme příběh o muži jménem Petr.

Petr žil krásný a spokojený život. Měl milující ženu a půlročního chlapečka. Jednoho dne, bylo to o Vánocích, si Petr uvědomil, že zapomněl své ženě koupit dárek. Rychle nasedl do auta a pokusil se nějaký ten dárek sehnat. Byl už večer a všude bylo bohužel zavřeno. Vrátil se domů a přemýšlel, jak to své ženě vysvětlí. Má jí říct pravdu nebo jí zalhat? Rozhodl se, že zvolí variantu tak trochu zalhat. Co se může stát? „Tak co? Jakýpak dárek od tebe letos dostanu,“ zeptala se Petra jeho žena. „Víš, miláčku, dárek pro tebe mi někdo ukradl!“ Petr ženě vysvětloval, jak zabalený dárek nechal na sedadle auta a odsud se mu prostě ztratil. Že asi zapomněl auto zamknout a že už si to nepamatuje přesně. „To je ale hrozné, nahlásil jsi to na policii?“ Petr zavrtěl hlavou. „To musíš ale okamžitě nahlásit, to se takhle nemůže nechat,“ vykřikla jeho žena. Petr řekl: „Myslíš, že je to dobrý nápad? Já bych to úplně nehrotil.“ Ale to už žena běžela k telefonu a volala na policii.

Za chvíli policie dorazila. Policisté vypadali naštvaně, nejspíš proto, že mají výjezd i o Vánocích. Začali se vyptávat: „Co přesně vám bylo odcizeno?“ Petr odpověděl, že šlo o zlaté náušnice, které byly dárkově zabalené a ležely na zadním sedadle jeho auta. Auto bylo zaparkované před domem a nevzpomíná si, jestli bylo zamčené. Okénka rozbitá nebyla, nejspíš ho tedy nezamkl. Šli se tedy podívat ven a policisté provedli zápis o celé události. Petrovi začalo docházet, že měl raději říct ženě pravdu a pomalu přemýšlel, jak to vše dát zase do pořádku.

Policisté odešli s tím, že Petra ještě předvolají na policejní stanici k dohotovení zápisu. A také mu oznámili, že je v ulici kamerový systém, který jim jistě pomůže zloděje vypátrat. Petrovi se podlomila kolena a uvědomil si, že už to začíná být vážné, co svou lží vlastně způsobil! Během svátečních dnů, kdy měl být Petr spokojený, že má konečně volno a je doma se svou rodinou, spokojeně se rozhodně necítil. Pořád přemýšlel nad tím, co bude

na policejní stanici vysvětlovat a jestli vůbec dokáže v této své lži vlastně pokračovat.

Po svátcích mu skutečně z policie zavolali a on musel dorazit na stanici. Už když stoupal Petr po dlouhém schodišti, cítil, že se potí až na zádech a žaludek se mu svíral. Honilo se mu hlavou, jak tohle může dopadnout? V kanceláři se usadil a policista mu oznámil, že po zhlédnutí záznamu z kamer bylo zjištěno, že v uvedený čas se kolem jeho auta nikdo nepohyboval. Petr zrudl a došlo mu, že nastal čas, aby celou situaci uvedl na pravou míru. Doufal, že policista má také ženu nebo přítelkyni a jeho situaci bude chápat. Přiznal se, že šlo o milosrdnou lež, aby jeho ženě nebylo líto, že na ni zapomněl s vánočním dárkem.

A jak to celé pro Petra dopadlo? Jelikož to, čeho se Petr dopustil, je trestné, byl Petr odsouzen k 168 hodinám veřejných prací. To byl příběh o Petrovi, který už nikdy nikomu nezalže. Petr zjistil, že lhát se nevyplatí ani v případě, kdy to nemyslíte vůbec špatně a naopak tím chcete druhého vlastně ochránit.

Lukáš Blecha, 10 let

Pravda či lež?

Kdysi mi dal někdo hlavolam. Spočíval v tom, že vězeň je zamčen v cele za dvojitými dveřmi, avšak jen jedny vedou na svobodu. U každých dveří stojí jeden strážce a každého z nich se můžete zeptat jen na jednu otázku, abyste zjistili, jaké dveře jsou správné. Pokud zvolíte špatné dveře, zůstanete uzamčeni v cele. Má to však ještě jeden háček - první strážce jen lže a druhý říká jen pravdu. Vypadá to složitější, než to doopravdy je. Myslím, že tehdy jsem na řešení sám nepřišel, ale ve skutečnosti je to snadné. Každého ze strážců se zeptáte: „Co by mi poradil váš kolega?“ Oba dva pak ukážou na špatné dveře.

Vězeň tedy potřebuje pomoc obou, pravdy i lži, aby se dostal na svobodu ...

V reálném životě asi každý dává přednost pravdě. Už odmala se učíme nelhat a jsme trestáni, když se na lež přijde. Že má lidstvo problémy se lhaním odjakživa, dokládá spousta přísloví. Už naši předci věděli, že lhát se nevyplácí, a toto moudro se nám snaží předat. „Lež má krátké nohy“, „Kdo lže, taky krade (a do pekla se hrabe)“. Ale většina lidí si stejně nedá říct a lež si vyzkouší, avšak většinou se na lež přijde.

Je zvláštní, že lež ještě ve vývoji lidstva nezanikla. Možná je to proto, že by pak zanikla i pravda. Třeba se navzájem potřebují, jako v tom hlavolamu na začátku. Bílá potřebuje černou, den noc, chytrý hloupého – no, a pravda lež. Možná aby měla pravda větší cenu? Jen jestli nelžu...

Jan Maršálek, 14 let

Pravda a lež

Říci pravdu, či lhát? Lhát, či říci pravdu?

Těžká otázka na čtrnáctiletou dívku.

Lež by byla pohodlnější než pravda. Pravda by znamenala konec nepohodlí, ale byla by krutá a pro některé nepochopitelná.

Kdo by taky rozuměl tomu uvěznění. Neznala nikoho tak odlišného. Neznala nikoho, kdo žil v kleci už od narození. Neznala nikoho, jako byla ona. Vlastně on.

Pravda, kterou znal jenom on, bylo vězení. Bolestný pohled do zrcadla na vyvíjející se ženské tělo, které mu patřilo. Ale on ho nechtěl. Pravda, která přicházela každý měsíc co dvacet osm dní. Ale on to nechtěl. Dlouhé, rovné, husté vlasy v barvě zralých obilných klasů. Ale on je nechtěl. Jizvy skryté před očima ostatních pod oblečením, které si udělal.

Lež, kterou servíroval každý den všem, které potkal, byl sladký úsměv. Mašle ve vlasech. Nabíraná sukně do pasu v barvě půlnoční modři.

Pravdu, lež, nebo konec?

Pravda by znamenala konec nepohodlí, ale byla by krutá a pro některé nepochopitelná. Lež by byla pohodlnější, ale lež. Konec by znamenal nic neřešit a prostě odejít, ale byl by to konec.

Už ví, co udělá.

Cvak, cvak, cvak.

Daroval vlasy. Někomu, kdo o ně stojí.

První zámek na kleci povolil.

Teď měl vlasy dlouhé stejně jako jeho spolužáci ve škole. Všichni ho obdivovali za to, že se odhodlal a udělal takový krásný skutek pro potřebné.

Nikdo se v tom nesnažil najít tu malou lež. Že to vlastně udělal pro sebe.

Ale sukně a šaty nosil nadále. To ho stále trápilo. Teď byl na řadě další krok.

Doma naházal všechno holčičí oblečení do pytlů a hodil je do červených kontejnerů.

U rodičů to odůvodnil tím, že on je nepotřebuje, na rozdíl od dívek v dětském domově. Rodiče se na to moc netvářili a nadšení

z toho vůbec nebyli. Ale co by teď zmožli. Z kontejneru už stejně ty pytle vyndat nešly.

Ve škole se na něj už začínali dívat trochu divně. Sice byl další zámek odemknutý, ale jeho sladká lež pomalu ale jistě přestávala účinkovat.

Teď byl na řadě krok poslední.

Moji drazí rodiče,

chtěla bych vám sdělit jednu věc. Už vám nemůžu nadále lhát. Nejsem ona. Jsem on.

Jo, zní to divně, ale je tomu tak. Nemohl bych vám to říct do očí, takže jsem vám to napsal do dopisu.

To darování vlasů byla jen zástěrka pro to, abych se zbavil svého břemena. To samé platí i u toho oblečení. Jen sladké lži. Protože jsem se bál. Neskutečně bál. Stále se bojím.

Chci vám jen říct, že jsem stále stejný. Nic se nezměnilo. Jenom to, že si budete muset zvyknout mě oslovovat v mužském rodě.

Moc doufám, že pro to najdete pochopení a budete mě milovat nadále, stejně jako já miluju vás.

Váš Alex

Dopis složil, vložil do obálky, na kterou napsal Pro mámu s tátou a šel ven.

Poslední klíč vklouzl do posledního zámku jako po másle a povolil západku. Dveře od klece se otevřely a Alex se rozbřečel. Věděl, že ho čeká ještě dlouhá cesta, ale konečně se někomu svěřil. Z ramen mu spadla veškerá tíha a mohl se konečně narovnat.

Pravda je tak příjemná po té dlouhé řadě všech těch lží, pomyslel si a vyběhl ze své tak dlouho zavřené klece ven.

Michaela Černá, 14 let

Pravda a lež

Dvě slova, se kterými jsem se v posledním roce setkával víc než kdo jiný. Na základě vlastních zkušeností jsem pak zjistil, že mezi těmito slovy opačného významu je velká spojitost. Stačí však toliko málo a je z pravdy lež a naopak ze lži "pravda".

A co je pak horší? Ti, kteří mluví v životě pravdu, to mají jednodušší v tom, že se do ničeho nezamotávají, neboť pravda je jen jedna. Když si ji člověk třeba prožije, je to, jako kdyby byla součástí jeho života.

Horší je to se lží. Tu si člověk vymýšlí a neustále zdokonaluje a opomíná to, že pokaždé mluví něco jiného. Ve chvíli kdy je jeho jednání prokazatelné, se zmůže pouze na mlčení nebo na slova ... to je sporné nebo to je tvrzení proti tvrzení.

Pravda bývá jen jedna, ve svědomí se s ní lépe žije. Horší je, když ji říkáte nahlas tam, kde na to nejsou zvyklí a svědomí je netrápí. Bohužel i pravda může způsobit, že pro její obhajování pak jste donucen říkat lež. Z historie víme, že ti, co říkali pravdu, byli za to trestáni a kolikrát trestem nejvyšším - smrtí. Jako u Milady Horákové, ale i jiných velkých osobností.

Zato ti, kterým lež není cizí a nebylo jim nikdy nic proti srsti, jsou schopni jeden den říci, že třeba ze zdravotních důvodů končí sezonu ve sportovním týmu či reprezentaci, a do rána se uzdravit a reprezentovat jiný tým.

Je tedy pravda to, co se stalo, nebo to, co někdo vypráví a dav tomu věří?

Je tedy lež to, co tvrdí jeden proti nevěřícímu davu?

Vždy přemýšlejme, ať „pravdou za každou cenu“ nedojde k újmě nebo nedojde k činům, které nejdou změnit.

A co dělat, když nevíme, co je pravda a co lež? Hledejme ji, hledejme, kde pravda začíná a končí a kde začíná lež. Lež nemá konec, ta je nekonečná. Nebuďme slepé ovce a pátrejme. Dá to práci, ale je cenné vytvořit svůj názor, ten může člověka v životě posunout dál k lepšímu. Možná se ptáte, proč. Je to jednoduché. Lidé stejného přesvědčení si vás budou více vážit.

A poslední zamyšlení: Citát „Ať pravda a láska zvítězí nad lží a nenávistí“ je hluboký, ale bohužel v poslední době i zneužívaný.

Ti, kteří se jím řídili, se zřídka dozvěděli o jeho naplnění. Použil bych dnes něco jiného, čím by se dnešní svět lidí měl řídit. Ať přesvědčení a hlásání pravdy nahlas a na veřejnosti není příčinou ztrát těch lidí, kteří tak činí. Buďme k nim velkorysí, a i když se nám něco nebude líbit, přemýšlejme o jejich postoji. Mohly by být mezi nimi nové osobnosti, jako byl Jan Hus, Jan Palach, Milada Horáková, ale třeba i Alexej Navalnyj a další ...

Petr Kreibich, 15 let

JIHOČESKÝ KLUB
OBCE SPISOVATELŮ

Jihočeská
vědecká
knihovna

v Českých Budějovicích

Jihočeský kraj